

Walory zdrowotne pieczywa na zakwasie

**Dr hab. n. med. Danuta
Pawłowska**

Chleb jest źródłem

- **Błonnik**
- **Skrobi**
- **Białka**
- **Witamin z grupy B**
- **Składników mineralnych**

Pieczywo żytnie

- **Żytnie razowe**
- **Żytnie sitkowe**
- **Żytnie pytlowe**
- **Żytnie jasne**

Pieczywo mieszane

- **Mieszane razowe**
- **Mieszane sitkowe**
- **Mieszane pytlowe**
- **Mieszane jasne**

Pieczywo pszenne

Produkt	Błonnik g/100g	B1 mg/100g	B2 mg/100g	B9 µg/100g	Żelazo mg/100g
Mąka pszenna typ 500	2,3	0,111	0,051	54	1,1
Mąka pszenna typ 1850	10,8	0,445	0,095	109	3,5
Mąka żytnia typ 580	5,6	0,153	0,066	23	1,1
Mąka żytnia typ 2000	12,8	0,235	0,156	82	3,4

Produkt	Błonnik g/100g	B1 mg/100g	B2 mg/100g	B9 µg/100g	Żelazo mg/100g
Chleb żytni pełnoziarnisty	9,1 ←	0,192	0,172	44,8 ←	2,5 ←
Chleb żytni razowy	8,4 ←	0,14	0,103	28,5	2,3 ←
Chleb baltonowski	3,3	0,165	0.077	29,2	1,2
Chleb zwykły	4,2	0,149	0,08	27,6	1,2
Chleb graham	6,4 ←	0,237	0,07	39 ←	2,2 ←

Zakwas – środek do spulchniania i zakwaszania ciasta, wynaleziony w starożytnym Egipcie. Jest to mieszanina mąki z wodą podlegająca fermentacji w odpowiedniej temperaturze. Najważniejsze składniki zakwasu – dzikie drożdże, bakterie kwasu mlekowego, bakterie produkujące kwas octowy. Najlepsza do zakwasu mąka żytnia (mniej glutenu niż w mące pszennej).

Zalety błonnika

- **Reguluje pracę przewodu pokarmowego (perystaltykę jelit i wypróżnianie)**
- **Zmniejsza wchłanianie nadmiaru węglowodanów, tłuszczów, cholesterolu**
- **Wiąże toksyny i wolne rodniki z żywności**
- **Zapobiega miażdżycy, cukrzycy typu 2 i otyłości**
- **Zapobiega nowotworom (rak jelita grubego, rak sutka)**
- **Leczy zaparcia**

Właściwości zdrowotne witamin z grupy B

- **Witaminy: B1, B2, B6, B9 regulują pracę układu nerwowego, biorą udział w przemianach węglowodanów, białek, aminokwasów i tłuszczów**
- **Witamina B9 – folacyna – zapobiega wrodzonym wadom cewy nerwowej, anemii, miażdżycy oraz nowotworom szyjki macicy, okrężnicy i żołądka**
- **Dobowe zapotrzebowanie na wit. B1i B2 wynosi 1,1 mg/d, wit. B9 – 400 µg/dobę**

Zalety kwasu mlekowego

- **Reguluje pH treści pokarmowej i dzięki temu optymalizuje proces trawienia, wydalania, zapobiega zaparciom**
- **Hamuje rozwój niepożądanych bakterii chorobotwórczych**
- **Zwiększa odporność organizmu**
- **Neutralizuje związki rakotwórcze, zapobiega nowotworom jelita grubego**
- **Ogranicza działanie fitynianów, zwiększając dostępność biologiczną biopierwiastków (cynk, magnez, żelazo, wapń)**

Zalety stosowania zakwasu

- **Charakterystyczny zapach pieczywa**
- **Dobrze wyczuwalny, delikatny, kwaskawy smak chleba**
- **Wyczuwalna wilgotność po przekrojeniu**
- **Dłużej zachowana świeżość**
- **Zapobiega rozwojowi pleśni na gotowym chlebie**
- **Hamuje kiełkowanie przetrwalników szkodliwych bakterii (rozwój lasecznika jest powodem tzw. choroby ziemniaczanej)**
- **Eliminuje mykotoksyny zawarte w mące**

**Mrożonki czy
nowalijki?**

Sałata
Rzodkiewki
Dymka
Bób
Kalarepa
Botwinka
Młoda włoszczyzna
Szpinak
Rabarbar
Koperek
Natka pietruszki

Czas i warunki przechowywania niektórych surowców.

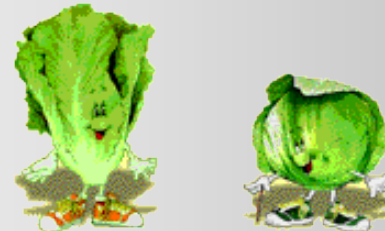
Nazwa surowców	Temperatura °C	Wilgotność względna %	Czas przechowywania
Warzywa			
Kapustne	0	85 – 90	Do 4 miesięcy
Cebulowe	+1 do - 3	75 – 80	Do 8 miesięcy
Korzeniowe	+2 do -0,5	90 – 95	Do 4 miesięcy
Owocowe-psziankowate	+10 do -8	85 – 95	Do 10 dni
Owoce			
Ziarnkowe	+4 do +0,5	88 – 92	Do 6 miesięcy
Pestkowe	0 do -0,5	85 – 90	Do 4 tygodni
Cytrusowe	+10 do +1	85 – 95	Do 8 tygodni

Zalety nowalijek

- Pełen zestaw witamin i składników mineralnych
- Szklarniowe mogą mieć mniej witaminy C i bioflawonoidów
- Gorszy smak warzyw dojrzewających w komorach z etylenem

Wady nowalijek

- Azotany, azotyny i fosforany z nawozów
- Pestycydy i herbicydy
- Zanieczyszczenia z powietrza – ołów, kadm, tlenki węgla, azotu i siarki

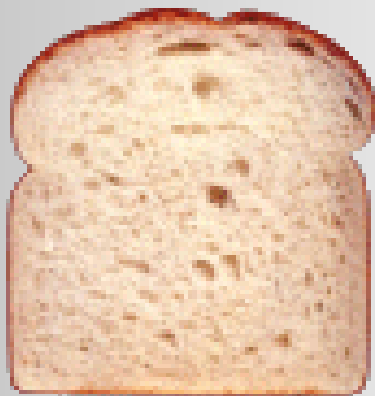
Kupując nowalijki zwróć uwagę na:

- **Wielkość**
- **Kolor**
- **Jędrność**
- **Brak oznak nadpsucia**
- **Bezpieczniejsze – młoda marchew, pomidory, cebula, ziemniaki, pieczarki, seler, brokuły, korzeń pietruszki**
- **Kumulujące azotany – szczypiorek, sałata, rzodkiewka, buraki, kapusta pekińska, kalarepa, szpinak**

- Dojrzałe warzywa i owoce, zamrażane po zbiorach
- Obrane, umyte, podzielone na porcje
- Świeżość i wysoka wartość odżywcza
- Długi okres przechowywania
- Zachowany kształt, kolor, zapach i smak
- Brak substancji chemicznych, takich jak konserwanty

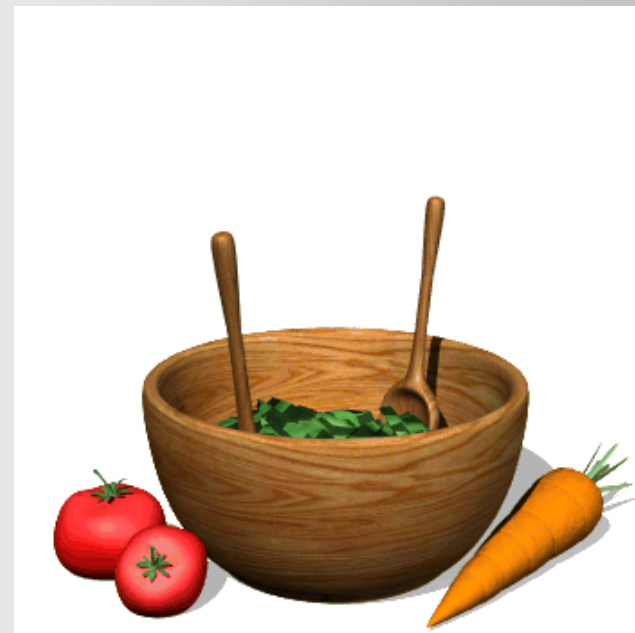

Chleb na zakwasie codziennie

Mrozonki cały rok

Nowalijki z rozsądkiem